

ถ้วนที่สุด

ที่ กษ ๒๖๐๖/ ๑๖๖๘

ไม่มีตัวจริงในมือ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ขอลถวายพระราชสมัญญาพระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย และพระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการถวายพระราชสมัญญา จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง ขอลถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ มีพระราชกรณียกิจทรงงานด้านปฏิรูปแนวทางการผลิตข้าวและวิจัยและพัฒนาข้าวไทยด้วยพระวิริยะอุตสาหะมาโดยตลอด จึงทำให้มีการพัฒนาข้าวตั้งแต่ด้านการผลิตตลอดจนถึงการค้า ซึ่งเป็นพระมหากรุณาธิคุณต่อประเทศไทยทำให้มีความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และพสกนิกรที่ประกอบอาชีพทำนามีกำลังใจ

๑) พระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ ๕ ต่อการปฏิรูปข้าวไทย โดยพระองค์ทรงริเริ่มปฏิรูปแนวทางการพัฒนาการผลิตข้าวที่ส่งผลและเอื้อประโยชน์ต่อการผลิตและการค้าข้าวของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนานับการทั้งในและต่างประเทศ ดังนี้ (๑) การเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารราชการ ที่ประกอบไปด้วยการยกเลิกกรมมาแล้วจัดตั้งกระทรวงเกษตรธิการ ในการสนับสนุนด้านการผลิต ปรับปรุงคุณภาพและการค้าข้าว รวมทั้งยกเลิกระบบศักดินา รองรับการค้าขายการผลิต การพัฒนาอาชีพและสังคม (๒) การสร้างขวัญกำลังใจแก่ชาวนา โดยส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีในการทำนา การเพิ่มผลผลิตข้าว ในการขยายพื้นที่ปลูกข้าวด้วยการวางรากฐานระบบชลประทานสมัยใหม่ รวมทั้งริเริ่มนำเอาเครื่องจักรไถนามาทดลอง (๓) การเลิกทาส ส่งผลให้เป็นการเพิ่มแรงงานในการผลิตข้าว และเป็นการสร้างแบบอย่างการเกษตรสมัยใหม่ให้เป็นแบบอย่างแก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติ (๔) การพัฒนาคุณภาพข้าวไทย โดยการแสวงหาพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ และนำข้าวพันธุ์ดีจากต่างประเทศมาทดลองปลูก รวมทั้งมีการจัดประกวดพันธุ์ข้าว (๕) การสนับสนุนการค้าข้าว โดยริเริ่ม

ระบบ...

ระบบขนส่งทางรถไฟและกิจการไปรษณีย์โทรเลข เพื่อใช้ในการเดินทางและขนส่งลำเลียงผลผลิตข้าว การติดต่อสื่อสารความเคลื่อนไหวของสินค้าเกษตร และ (๖) การวางรากฐานงานวิจัยและพัฒนาข้าวไทย โดยการจัดตั้งโรงเรียนเกษตรราธิการ ในการผลิตบุคลากรเข้ารับราชการในกรมกองต่างๆ ของกระทรวงเกษตรราธิการ รวมทั้งได้พระราชทานทุนเล่าเรียนไปศึกษาด้านการเกษตรสาขาต่างๆ ยังต่างประเทศ

๒) พระมหากษัตริย์คุณของรัชกาลที่ ๙ ต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย โดยพระองค์มีแนวพระราชดำรัสต่างๆ เกี่ยวกับข้าว มีพระราชดำริและทรงดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาข้าว การทดลองและวิจัยโครงการส่วนพระองค์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทรงสนับสนุนงานวิจัยข้าว ทรงมุ่งมั่นทุ่มเทกำลังพระวรกายในการปรับใช้ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แก่พสกนิกรที่ประกอบอาชีพทำนาเป็นที่ซาบซึ้งในพระมหากษัตริย์คุณนานัปการ ดังนี้ (๑) การสร้างขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกร ด้วยการฟื้นฟูพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ก่อให้เกิดขวัญกำลังใจและความภูมิใจในอาชีพเกษตรกร (๒) ความมั่นคงทางด้านอาหาร ในส่วนของการนาข้าว เกษตรทฤษฎีใหม่ การส่งเสริมการทำนาขั้นบันได โครงการฝนหลวง บรรเทาปัญหาความแห้งแล้ง การขาดแคลนข้าว การสร้างความร่วมมือในระดับชุมชน (๓) การเพิ่มปริมาณและคุณภาพข้าว ในส่วนของการเมล็ดพันธุ์ การแก้ปัญหาดินเปรี้ยวในพื้นที่ต่างๆ ที่เรียกว่า “แก่งดิน” เป็นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการปลูกข้าว รวมทั้งการกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว พันธุ์ดีสู่เกษตรกรที่เรียกว่า “พันธุ์ข้าวทรงปลูกพระราชทาน” (๔) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยการศึกษาวิจัยและทดสอบเทคโนโลยีการปลูกข้าวและแปรรูปผลผลิตข้าว ผ่านศูนย์การศึกษาและพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ แห่ง เป็นการสนับสนุนอาชีพแก่เกษตรกร (๕) พระราชทานแนวทางวิจัยและพัฒนาข้าว ในโอกาสต่างๆ โดยให้คำนึงถึงต้นทุนการผลิต ระยะเวลาการปลูก แรงงาน ปริมาณน้ำ ปริมาณปุ๋ย และภาวการณ์ด้านตลาด รวมทั้งการวิจัยที่มีความสำคัญต่อประชากรบางกลุ่ม ได้แก่ งานวิจัยข้าวไร่ การวิจัยและการส่งเสริมการปลูกข้าวสาลีและข้าวบาร์เลย์ (๖) เป็นองค์อุปถัมภ์องค์วิจัยและพัฒนาข้าว ทั้งในและต่างประเทศให้แก่มูลนิธิข้าวไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ และสถาบันวิจัยข้าวระหว่างประเทศ และ (๗) พระราชทานทุนสนับสนุนงานวิจัยด้านข้าวผ่านทางสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ให้กรมการข้าวเป็นประจำทุกปี

๑.๒ เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้ก่อตั้ง “สถานีทดลองข้าววังสิต” สังกัดกรมเพาะปลูก เป็นสถานีทดลองข้าวแห่งแรกของประเทศไทย โดยได้รับการสถาปนาขึ้นเพื่อสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการเพาะปลูกข้าวซึ่งเป็นทั้งอาหารและสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างจริงจัง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ สถานีทดลองข้าววังสิต ได้รับการยกฐานะเป็น “ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี” สังกัดกองวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สถานีทดลองข้าววังสิต หรือ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี จะมีอายุครบรอบ ๑๐๐ ปี จึงถือว่เป็นการครบรอบ ๑๐๐ ปี การวิจัยข้าวไทย

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เล็งเห็นถึงพระราชหฤทัยที่ทั้ง ๒ พระองค์ ทรงห่วงใยชาวนา จึงต้องการให้พสกนิกรที่ประกอบอาชีพทำนา ประชาชนชาวไทย และชาวต่างชาติ ได้ทราบถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ต่อการปฏิรูปข้าวไทยและการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย ประกอบกับครบรอบ ๑๐๐ ปี การวิจัยข้าวไทย ในปี ๒๕๕๔ จึงได้ดำเนินการขอถวายพระราชสมัญญา

“พระบิดา...

“พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ และถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากทั้ง ๒ พระองค์ มีพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงให้ความสำคัญต่ออาชีพการทำนา ทรงงานด้านข้าวไทยด้วยพระวิริยะอุตสาหะมาโดยตลอด และทรงมีปณิธานในการปฏิรูปและพัฒนาแนวทางการผลิตข้าวไทย ตั้งแต่การผลิตจนถึงการค้าข้าว ดังนั้นเพื่อเป็นการประกาศพระเกียรติคุณและน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในพระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อการปฏิรูปข้าวไทย และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชต่อการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย นานัปการทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติทั้ง ๒ พระองค์ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี การวิจัยข้าวไทย ในปี ๒๕๕๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ ๙

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณในพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ให้ทันในปี ๒๕๕๙ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี งานวิจัยข้าวไทยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดตั้งอาคารหอเกียรติภูมิ ๑๐๐ ปี ณ ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จเปิดอาคาร ในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๙

๔. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำเอกสารประกอบการถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และ “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ เสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยได้เสนอให้กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักงานราชบัณฑิตยสภา ตรวจสอบและพิจารณา และเห็นว่ามีความเหมาะสม และครอบคลุมสำหรับใช้ในการขอถวายพระราชสมัญญาของทั้ง ๒ พระองค์ ประกอบด้วย ๑) การแสดงถึงพระราชกรณียกิจสำคัญของการปฏิรูปข้าวไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนระยะต่อมาทำให้รัฐสามารถเข้าไปบริหารจัดการแรงงานที่ดิน และการจัดการที่ดินเพื่อขยายพื้นที่และเพิ่มผลผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกษตรกรมีขวัญกำลังใจในการเพาะปลูก มีการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูก และระบบการค้าข้าวขยายตัว สุภูมิภาคว่างกว้างขวาง และมีประสิทธิภาพทำให้ข้าวไทยเป็นที่รู้จักของตลาดโลกโดยเฉพาะด้านคุณภาพจนกลายเป็นผู้นำในการค้าข้าวในตลาดโลกในระยะต่อมาจนถึงปัจจุบัน และ ๒) แสดงถึงพระราชกรณียกิจสำคัญของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมุ่งมั่นทุ่มเทพระวรกาย ในการปรับใช้ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมแก่พสกนิกรที่ประกอบอาชีพทำนาและประชาชนทั่วไป ตลอดจนผลการดำเนินงานด้านการวิจัยตามแนวพระราชดำริที่ก่อให้เกิดแนวปฏิบัติในการวิจัยและพัฒนาต่างๆ มากมาย

ให้เห็น...

รวมทั้งให้เห็นถึงนานาประเทศยอมรับและเทิดพระเกียรติ พระราชกรณียกิจด้านการผลิตและด้านการวิจัย และพัฒนาข้าวของไทย
รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นควรนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาการขอลูกเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการปฏิรูปข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการวิจัยและพัฒนาข้าวไทย” แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมการข้าว

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

โทร/โทรสาร ๐ ๒๕๖๑ ๔๔๖๓